

Profesor **MILAN VERČON**, dipl.inž. građevinarstva
(1913. – 1992.)

Profesor Milan Verčon, redovni profesor Građevinskog fakulteta u Beogradu i Dekan fakulteta u periodu 1969-1973. Predavao je predmet 'Korišćenje vodnih snaga'. Bio je stalni gostujući profesor na poznatoj letnjoj školi za hidrotehničke inženjere na Univerzitetu u Padovi, a predavao je i na poslediplomskim studijama na Univerzitetu u Grenoblu. Bio je predsednik Potkomiteta za hidroenergetiku u Komitetu za energetiku pri Evropskoj ekonomskoj komisiji UN u Ženevi. U više mandata je biran za predsednika Jugoslovenskog nacionalnog komiteta za velike brane. Bio je tehnički direktor najvećih projektantskih preduzeća iz oblasti hidrotehnike, a kasnije glavni inženjer 'Energoprojekta', sa brojnim odgovornim dužnostima pri projektovanju i realizaciji više

brana i hidroelektrana u SFRJ.

Milan J. Verčon je rođen u Trstu 10.02.1913. Porodica mu emigrira u Beograd u kome je on 1940. godine diplomirao na Građevinskom odseku Tehničkog fakulteta. Nakon rata provedenog u zarobljeništvu radi na izgradnji kapitalnih hidrotehničkih objekata, najpre na realizaciji Sistema vlasinskih hidroelektrana. Od 1947. obavlja značajne dužnosti tehničkog rukovodioca u našim najpoznatijim projektim preduzećima. Najpre je bio tehnički direktor 'Hidrobira', a nakon reorganizacije postaje tehnički direktor 'Hidroelektroprojekta', a zatim glavni inženjer 'Energoprojekta'. U tom periodu imao je odgovorne dužnosti na projektovanju brana i hidroelektrana 'Kokin Brod', 'Bistrica', 'Potpeć', kao i više objekata u inostranstvu.

Kao afirmisan hidroenergetski stručnjak izabran je 1960. godine za vanrednog profesora, a 1968. godine za redovnog profesora za predmet 'Korišćenje vodnih snaga' na Građevinskom fakultetu u Beogradu, na kome je radio do penzionisanja 1978. godine.

Posebno plodna aktivnost profesora Verčona povezana je sa projektovanjem i izgradnjom HE Đerdap. Bio je angažovan u čitavom procesu realizacije Sistema Đerdap, počev od izrade 'Tehničko – ekonomskog memoranduma za energetske plovidbene rešenje zajedničkog jugoslovensko – rumunskog sektora Dunava'. Ta faza planiranja, koja je prema sadašnjim podelama projektne dokumentacije bila na nivou Generalnog projekta, bila je strateški veoma važna jer je imala zadatak da razmotri više varijanti iskorišćenja hidroenergetskog potencijala zajedničkog jugoslovensko-rumunskog sektora Dunava i da predloži najpovoljnije rešenje u energetske i plovidbenom pogledu. I što je veoma bitno, trebalo je da pripremi predlog za etapno izvođenje objekata, kako bi se već sa prvim objektom iskoristio najveći deo hidroenergetskog potencijala. Na osnovu tog dokumenta koji je predložio sistem sa dve stepenice, HEPS Đerdap 1 i 2, ušlo se u proces odlučivanja o dispoziciji tog sistema i pregovorima o zajedničkoj realizaciji sa rumunskim partnerom. Tokom projektovanja HEPS Đerdap prof. M.Verčon je predsedavao Stručnim savetom koji je odlučivao o projektu tokom svih faza izgradnje HE Đerdap. Bio je jugoslovenski kopredsednik Komisije za Đerdap.

Period predsedavanja prof. M.Verčona Jugoslovenskim komitetom za velike brane bio je jedan od najplodnijih u radu te značajne nacionalne asocijacije. Objavljena je poznata publikacija 'Dams in Yugoslavia' u kojoj je prof. Verčon napisao uvodno poglavlje, a u tom razdoblju su obavljana i intenzivna istraživanja uticaja brana i akumulacija na okruženje. Na osnovu tih istraživanja u Trebinju je 1978 održan odlično pripremljen naučni skup 'Uticaj veštačkih jezera na čovekovu okolinu'. Na tom skupu su prikazani rezultati brojnih istraživanja različitih aspekata uticaja akumulacija na okruženje, koja su bila na najvišem

svetskom nivou, jer je tadašnja Jugoslavija imala velika iskustva, posebno u građenju brana i formiranju akumulacija u uslovima karsta. Na tom skupu prof. M. Verčon i potpisnik ovog prikaza (B.Đ.) imali su uvodno izlaganje u kome su analizirani kriterijumi za valorizaciju društveno-ekonomske značajnosti akumulacija, kao i metode i kriterijumi za ocenu njihovog uticaja na okruženje. Tada je SFRJ bila jedan od svetskih lidera u istraživanjima socijalnih, ekoloških i drugih uticaja brana i akumulacija na okruženje. Ta istraživanja su pokazala da se adekvatnim planiranjem ti hidrotehnički objekti mogu skladno uklopiti u socijalno i ekološko okruženje. Iz te oblasti prof. M. Verčon sa saradnicima objavio je više zapaženih radova u zemlji i na međunarodnim naučnim skupovima.

Objavio je sam ili sa saradnicima oko 60 radova iz oblasti vodnih potencijala, hidroenergetskih sistema, brana i pratećih hidrotehničkih objekata, i uradio u zemlji i inostranstvu brojne značajne studije i ekspertize.

Bio je veoma cenjen u inostranstvu. Izabran je za predsednika Podkomiteta za hidroenergetiku u Komitetu za energetiku EEK UN u Ženevi. Pod njegovim rukovodstvom Potkomitet za hidroenergetiku je uradio niz važnih metodoloških studija. Jedna od najvažnijih je studija raspoloživog hidroenergetskog potencijala Evrope koja se dugo koristila kao bazno polazište za strateška energetska planiranja u Evropi. Tokom njegovog predsedavanja tim telom urađena je i analiza prostorne i vremenske neravnomernosti vodnih resursa Evrope, koja je pokazala da se područje Balkana, a posebno Srbije nalazi u zoni vrlo velike vremenske neravnomernosti proticaja. Izveden je i strateški važan zaključak da se veoma izražena vremenska neravnomernost voda može i mora neutralisati sistemima akumulacija sa godišnjim i višegodišnjim regulisanjem.

Kao profesor po pozivu M. Verčon je godinama održavao nastavu u poznatoj međunarodnoj letnjoj školi u Padovi, kao i na poslediplomskim studijama u Grenoblu. Biran je u najviše forume Međunarodnog komiteta za visoke brane (ICOLD), a na svetskim kongresima te asocijacije poveravana su mu dužnosti uvodnog izvestioca i predsedavajućeg. Na poziv vlada nekih zemalja u razvoju radio je bazne studije njihovih hidroenergetskih potencijala i mogućnosti njihove realizacija (Kambodža, Egipat, Liban, Pakistan, Alžir). Udruženje američkih građevinskih inženjera primilo ga je za svog redovnog člana.

Profesor Milan Verčon dobio je niz priznanja. Odlikovan je sa tri ordena rada, Ordenom zasluga za narod, Ordenom Republike, a dobio je i visoka odlikovanja i priznanja Rumunije, Libana i više drugih zemalja. Umro je u Beogradu 10.06. 1992.

Bibliografija

Verčon, M. (1953): Podzemne hidroelektrane, Tehnička revija, N° 2, Beograd

Verčon, M. (1961): Poglavlja: 'Korišćenje vodnih snaga' i 'Brane'. U višetomnom priručniku: Tehničar 3, Građevinska knjiga, Beograd.

Verčon, M. (1964): Rapport sur l'étude methodologique de potential hydraulique technique. Comité de l'énergie électrique ECE UN. WP:2/33, Geneve

Verčon, M. (1965): 'Jugoslovensko-rumunsko rešenje đerdapskog sektora Dunava', Export Press, Beograd.

Verčon, M. (1966): 'Vodni fond Jugoslavije', Almanah građevinarstva, 1966.

Verčon, M. (1967): Temporal and permanent provision for the control od dams. 9me Congrès des grandes barrages, Istambul

Verčon, M. (1967): 'Metodološke osnove određivanja iskoristivog potencijala rečnih slivova', i 'Osnove za izradu Katastra vodnih snaga', Institut za vodoprivredu 'Jaroslav Černi', Beograd.

Verčon, M. i B.Đorđević (1978): Neka razmatranja društvene valorizacije veštačkih jezera. Uvodni referat na naučnom skupu: Uticaj veštačkih jezera na čovekovu okolinu. ZJE, Trebinje.

Verčon, M. i B.Đorđević (1978): Metodološki aspekti identifikacije uticaja veštačkih jezera na životnu sredinu. U knjizi: Uticaj veštačkih jezera na čovekovu okolinu. Trebinje: ZJE

Verčon, M. (1984): Hidroenergetika i vodoprivreda, Vodoprivreda, 5-6/1984, Beograd.

Branislav Đorđević
16.06.2018.